

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

С.І. Федун
О.В. Чорний

УРОКИ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
4 клас

Посібник для вчителя

До підручника М.І. Резніченка, С.К. Трач

НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН
ТЕРНОПІЛЬ

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51
Ф 32

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор,
ректор Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників
С.І. Дровозюк

вчитель образотворчого мистецтва, відмінник освіти України, вчитель-методист,
вчитель вищої категорії, директор закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №3
ім. М. Коцюбинського» Вінницької міської ради
Н.І. Ленко

Серію «Бібліотека вчителя» засновано 2007 р.

Федун С.І.

Ф 32 Уроки образотворчого мистецтва : посібник для вчителя: 4 кл. /
С.І. Федун, О.В. Чорний. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан,
2015. — 112 с. (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4328-1

У пропонуваному методичному посібнику подано календарно-тематичне планування та розробки уроків з образотворчого мистецтва для 4 класу відповідно до навчальної програми Міністерства освіти і науки України, вимог Державного стандарту початкової загальної освіти та підручника з образотворчого навчання для 4 класу (автори: М.І. Резніченко, С.К. Трач).

До посібника додається компакт-диск із аудіо- та візуальними матеріалами до всіх уроків.

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-4328-1

© Навчальна книга — Богдан, 2015

ПЕРЕДМОВА

При розробці цього навчально-методичного комплексу (орієнтовне календарно-тематичне планування, розробки уроків, комп'ютерний диск з аудіо- та візуальними матеріалами до всіх уроків, робочий альбом-зошит для учнів) враховувалось, що у змісті дисциплін, які реалізують освітню галузь «Мистецтво» у початковій школі, домінуюча роль належить активній художній діяльності та творчому самовираженню учнів у сфері мистецтва. Тому основним завданням у початковій школі є пробудження в учнів інтересу до мистецтва, залучення їх до художньої творчої діяльності шляхом опанування дітьми певних правил-понять з курсу предмета, що переростають у такі навчальні цілі:

- розвиток композиційних умінь та навичок;
- розвиток відчуття і розуміння форми предметів (конструктивні особливості);
- розвиток відчуття кольору;
- розвиток відчуття об'єму;
- розвиток просторової уяви;
- розвиток відчуття руху;
- розвиток образного та творчого мислення.

Для цього учням потрібно не тільки оволодіти певними знаннями, вміннями та технічними засобами образотворчого мистецтва, а й зрозуміти і відчувати глибинну його суть, мету художнього творення (створення художнього образу, передавання у творчій роботі певного настрою). Щоб досягти вказаної мети, вчитель повинен проводити навчання, використовуючи всі чотири види діяльності, з яких і складається курс образотворчого мистецтва у школі I ступеня (сприйняття мистецтва, зображення на площині, прикладна діяльність, зображення в об'ємі). Тому в пропонованому посібнику календарний план складається з певних понятійно-тематичних блоків, основою яких є одне-два з основних навчальних завдань курсу образотворчого мистецтва.

Враховуючи сучасні вимоги до безперервності викладання предметів художньо-естетичного циклу в загальноосвітніх навчальних закладах (1-7 класи – образотворче та музичне мистецтво, 8-9 класи – мистецтво 10-11 класи – художня культура), значне місце в цьому методичному посібнику приділено збагаченню емоційно-естетичного досвіду учнів, формуванню культури почуттів, пробудженню особистісно-позитивного ставлення до мистецьких цінностей через формування в учнів навичок щодо аналізу творів мистецтва та вираження власних оцінних суджень.

Відтак використання навчально-методичного комплексу допоможе вчителям у підготовці до проведення уроків образотворчого мистецтва у 4 класі в контексті сучасних вимог до викладання предметів художньо-естетичного циклу, сприятиме гармонійному розвитку учнів, долученню їх до глибинних джерел культури та духовності людства.

Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків образотворчого мистецтва 4 КЛАС

№ п/п	Дата	Тема уроку	Навчальні завдання (мета уроку)	Практичні завдання	Рекомендована техніка та матеріали
I семестр					
ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У ГРАФІЦІ, ЖИВОПИСІ ТА СКУЛЬПТУРІ (8 годин)					
1		<p>Сприйняття мистецтва. Художній образ в образотворчому мистецтві. Зображення на площині. Виконання творчої роботи за уявою «Спогади про літо»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити з вимогами до організації робочого місця на уроках образотворчого мистецтва; • ознайомити з технікою безпеки на уроках образотворчого мистецтва; • сформувати в учнів розуміння поняття «художній образ»; • ознайомити учнів із специфікою вирішення художнього образу в різних видах образотворчого мистецтва; • формувати в учнів емоційне ставлення до краси в природі та у мистецтві; • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати в учнів навички аналізу-інтерпретації творів мистецтва; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання творчої роботи за уявою «Спогади про літо»</p>	<p>Графічні матеріали, фарби</p>
2		<p>Сприйняття мистецтва. Художній образ у графіці. Зображення на площині. Лінія, пляма, крапка, штрих як засоби створення художнього образу в навчальній роботі «Сосна край лісу»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із процесом застосування виразних засобів графіки для створення образів дерев; • поглибити в учнів навички відтворення характеру форми та передачі настрою графічними засобами виразності; • формувати вміння учнів використовувати лінії, штрихи різного виду та типу; • формувати в учнів навички створення виразного образу графічними засобами на основі творчої уяви; • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати в учнів емоційне ставлення до краси природних форм; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання учбової творчої роботи «Сосна край лісу»</p>	<p>Олівець, гумка</p>

3	<p>Сприйняття мистецтва. Графічна техніка як засіб створення образу. Зображення на площині «Природні стихії. Дощ»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттями «нюанс», «контраст»; • поглибити навички учнів із створення ахроматичної розтяжки та застосування здобутих навичок у практичній діяльності; • поглибити навички учнів щодо передавання настрою та створення певного образу в ахроматичній гамі; • розвивати в учнів емоційне ставлення до краси природних форм; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання навчальної роботи «Природні стихії. Дощ»</p>	<p>Графічні матеріали, фарби</p>	
4	<p>Сприйняття мистецтва. Колір як засіб створення образу в живописі. Зображення на площині. Виконання творчої роботи за уявою «Осіній пейзаж»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із особливостями створення образу в живописі; • поглибити знання учнів про колір як засіб виразності у живописі; • навчити учнів створювати певний за характером образ засобами кольору; • поглиблювати навички учнів у передачі багатства кольорів і відтінків у живописній роботі; • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • розвивати в учнів емоційне та естетичне ставлення до навколишньої дійсності; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання творчої роботи за уявою «Осіній пейзаж»</p>	<p>Акварельні фарби</p>	
5	<p>Сприйняття мистецтва. Художня техніка як засіб створення образу в живописі. Зображення на площині. Виконання навчальної роботи за уявою «Синій туман»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів щодо вибору живописної техніки для створення виразного художнього образу; • поглиблювати навички учнів щодо використання технік «по-вологому», «по-сухому» та комбінованої; • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • поглиблювати навички роботи в техніці акварелі; • розвивати в учнів емоційне та естетичне ставлення до довкілля; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання навчальної роботи за уявою «Синій туман»</p>	<p>Акварельні фарби</p>	

6		<p>Сприйняття мистецтва. Форма, колір, декор у створенні художнього образу. Зображення на площині. Виконання навчальної роботи у техніці декоративного живопису «Диво-птахи»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттям «декоративний живопис»; • ознайомити учнів із значенням форми, кольору та декору для створення певних за характером (позитивних чи негативних) художніх образів; • поглиблювати навички стилізування; • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • розвивати в учнів емоційне та естетичне ставлення до природних об'єктів; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання навчальної роботи у техніці декоративного живопису «Диво-птахи»</p>	<p>Фарби, графічні матеріали</p>	
7		<p>Сприйняття мистецтва. Скульптура та її види. Особливості створення художнього образу в об'ємі. Зображення в об'ємі. Створення колективної творчої роботи «На казковій галявині»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів про скульптуру та її види; • ознайомити учнів із видами круглої скульптури та рельєфу; • поглибити вміння учнів щодо створення художнього образу в об'ємі; • розвивати в учнів відчуття об'єму та фактури в процесі створення скульптурних зображень; • розвивати в учнів дрібну моторику руки в процесі ліплення; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Створення колективної творчої роботи в об'ємі «На казковій галявині»</p>	<p>Пластлін, стеки, дощечка, серветки</p>	
8		<p>Зображення в об'ємі. Створення казкового образу з природних матеріалів «Казкові образи природи»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із незвичайними матеріалами художника-скульптора; • навчити учнів створювати казковий образ із природних матеріалів; • поглибити вміння учнів щодо створення художнього образу в об'ємі; • розвивати в учнів відчуття об'єму та фактури в процесі створення скульптурних зображень; • розвивати в учнів дрібну моторику руки в процесі ліплення; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Створення казкового образу з природних матеріалів «Казкові образи природи»</p>	<p>Природні матеріали</p>	

ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОМУ МИСТЕЦТВІ, АРХІТЕКТУРІ ТА ДИЗАЙНІ (8 годин)				
9	<p>Сприйняття мистецтва. Особливості декоративного образу в творах народних майстрів. Прикладна діяльність. Виконання навчальної роботи з розпису іграшок в стилі традиційних українських народних розписів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів про декоративно-прикладне мистецтво та його основні виражальні засоби; • поглибити розуміння учнів щодо відмінностей декоративної манери зображення від реалістичної; • ознайомити учнів з особливостями декоративного образу на прикладах творів народних майстрів; • сформулювати в учнів уявлення про основні особливості традиційних українських народних розписів (опішнянський, косівський, яворівський); • формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності; • розвивати в учнів образне мислення; • розвивати дрібну моторику руки; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання навчальної роботи з розпису іграшки в стилі традиційних українських народних розписів</p>	<p>Акварельні фарби, графічні матеріали</p>
10	<p>Сприйняття мистецтва. Петриківський розпис: композиційне та колірне рішення. Прикладна діяльність. Створення ескізу розпису декоративного тарелю у петриківській манері</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити в учнів знання про українське народне мистецтво петриківського розпису; • ознайомити учнів із композиційним та колірним рішенням творів петриківських майстрів; • ознайомити учнів із основними сюжетами в петриківському розписі; • опанувати основні прийоми петриківського розпису; • розвивати в учнів емоційне та естетичне ставлення до навколишньої дійсності; • розвивати дрібну моторику рук; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Створення ескізу розпису декоративного тарелю у петриківській манері</p>	<p>Олівець, фарби, пензлики</p>
11	<p>Сприйняття мистецтва. Народне мистецтво витинанки. Прикладна діяльність. Виконання симетричної вазонної композиції в техніці витинанки</p>	<ul style="list-style-type: none"> • продовжити ознайомлення учнів із народним мистецтвом витинанки; • ознайомити учнів із видами витинанок за технікою виконання; • ознайомити учнів із значенням осі симетрії при створенні витинанки; • поглиблювати вміння учнів у створенні витинанок; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання симетричної вазонної композиції в техніці витинанки</p>	<p>Кольоровий папір, ножиці, клей</p>

12	Сприйняття мистецтва. Архітектура як будівельне мистецтво. Зображення на площині. Створення ескізу будинку для казкового персонажу	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із архітектурою як будівельним мистецтвом; • дати учням уявлення про образ будівлі та її призначення; • ознайомити учнів із видами архітектурної діяльності та поняттям «екстер'єр»; • навчити учнів створювати на основі асоціацій образ казкового будинку; • розвивати в учнів конструктивні вміння та навички; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Створення ескізу будинку для казкового персонажу	Олівець, фарби, фломастери	
13	Сприйняття мистецтва. Інтер'єр як внутрішній вигляд споруди. Зображення на площині. Виконання навчальної творчої роботи «Інтер'єр української світлиці»	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттям інтер'єру як внутрішнього вигляду споруди; • ознайомити учнів з особливостями побудови інтер'єру відносно точки сходження з дотриманням правил лінійної перспективи; • розвивати конструктивне мислення та просторову уяву учнів 	Виконання навчальної творчої роботи «Інтер'єр української світлиці»	Олівець, фарби, графічні матеріали	
14	Сприйняття мистецтва. Дизайн та художнє конструювання. Прикладна діяльність. Створення ескізу годинника казкового героя	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з поняттями «дизайн» та «художнє конструювання»; • ознайомити учнів з основними видами дизайну; • розвивати конструктивне мислення учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Створення ескізу годинника казкового героя	Олівець, фарби, графічні матеріали	
15	Сприйняття мистецтва. Шрифт і декор у створенні художнього образу. Зображення на площині. Опанування навичок виконання шрифтової композиції	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттям «шрифт» та окремими видами шрифтів; • ознайомити учнів з найпростішими прийомами написання літер і слів; • навчити учнів виконувати текстову композицію; • розвивати логічне та конструктивне мислення учнів 	Опанування навичок виконання шрифтової композиції	Олівець, графічні матеріали	
16	Прикладна діяльність. Створення вітальної листівки засобами паперопластики у поєднанні із шрифтовою композицією	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з особливостями створення художнього образу в техніках паперопластики; • поглибити навички учнів у роботі з папером; • поглиблювати навички учнів у створенні шрифтових композицій; • розвивати логічне та конструктивне мислення учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Створення вітальної листівки засобами паперопластики у поєднанні із шрифтовою композицією	Кольоровий папір, лінійка, простий олівець, папір, ножиці, клей	

II семестр

ОБРАЗИ ПРИРОДИ, ТВАРИН, ЛЮДЕЙ У МИСТЕЦТВІ (10 годин)

17	<p>Сприйняття мистецтва. Реалістичні та фантастичні образи в мистецтві. Зображення на площині. Розвиток фантазії учнів та рівня оволодіння художніми засобами виразності під час виконання роботи «Жителі невідомої планети»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із особливостями створення фантастичних образів у мистецтві; • поглибити навички учнів у використанні комбінованої техніки; • поглиблювати навички створення фантастичного художнього образу; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Виконання фантазійної роботи «Жителі невідомої планети»</p>	<p>Олівець, фарби, графічні матеріали</p>
18	<p>Сприйняття мистецтва. Плановість простору в пейзажному жанрі. Зображення на площині. Виконання пейзажної роботи за уявою «Караван в пустелі»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглиблювати навички та знання учнів щодо засобів створення художнього образу в пейзажі; • поглибити в учнів розуміння поняття «лінія горизонту» та особливостей використання правил лінійної та повітряної перспективи; • поглибити в учнів навички щодо відтворення явищ природи, глибини простору в пейзажному жанрі; • навчити учнів свідомого вибору формату, положення аркуша, межі зламу простору (вище, нижче на аркуші); • формувати в учнів емоційне ставлення до краси природи, навколишнього світу та їх відображення в пейзажних творах; • розвивати в учнів навички художньої роботи в пейзажному жанрі 	<p>Виконання пейзажної роботи за уявою «Караван в пустелі»</p>	<p>Фарби</p>
19	<p>Сприйняття мистецтва. Колір як засіб вираження настрою. Залежність колірної гами від освітлення. Зображення на площині. Побудова пейзажної творчої роботи «Зимовий радісний день»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити в учнів навички відтворення глибини простору за допомогою правил лінійної перспективи; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<p>Побудова пейзажної творчої роботи «Зимовий радісний день»</p>	<p>Олівець, гумка</p>

20	Сприйняття мистецтва. Колір як засіб вираження настрою. Залежність колірної гами від освітлення. Зображення на площині. Завершення в кольорі пейзажної творчої роботи «Зимовий радісний день»	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттям колориту та особливостями його використання в живописних пейзажних роботах; • ознайомити учнів з можливостями використання кольору як засобу вираження настрою у живописному пейзажі; • ознайомити учнів із залежністю колірної гами від освітлення; • поглибити в учнів навички відтворення глибини простору за допомогою правил повітряної перспективи; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Завершення в кольорі пейзажної творчої роботи «Зимовий радісний день»	Фарби	
21	Сприйняття мистецтва. Казкові звірі та істоти у творах образотворчого мистецтва. Трансформація форми як засіб створення фантастичного образу. Зображення на площині. Виконання ілюстративної композиції «Герой улюбленої казки про тварин»	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з особливостями зображення казкових звірів та істот у творах образотворчого мистецтва; • ознайомити учнів з особливостями трансформації форми як засобу створення фантастичного образу художником-ілюстратором; • формувати в учнів навички щодо трансформації форми реальних тварин з метою створення фантастичних образів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виконання ілюстративної композиції «Герой улюбленої казки про тварин»	Простий олівець, гумка, фарби	
22	Сприйняття мистецтва. Образи фантастичних істот у творах народних художників. Зображення на площині. Створення образу фантастичної істоти за мотивами творчості М. Примаченко	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із творчістю народної художниці М. Примаченко; • розвивати композиційні вміння та навички учнів; • поглибити навички учнів у доборі колірної гами для передавання настрою та характеру фантастичного персонажа; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Створення образу фантастичної істоти за мотивами творчості М. Примаченко	Графічні матеріали, фарби	

23	Сприйняття мистецтва. Образи тварин у творах художників-аніمالістів. Зображення на площині. Виконання навчальної творчої роботи «Мій чотирилапий друг»	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити розуміння учнями анімалістичного жанру в образотворчому мистецтві та ознайомити їх із образами тварин у творах художників-аніمالістів; • закріпити розуміння учнями понять «пропорції», «динаміка», «стастика»; • поглиблювати навички учнів у зображенні тварин у статичній або динамічній; • розвивати композиційні вміння та навички учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виконання навчальної творчої роботи «Мій чотирилапий друг»	Графічні матеріали, фарби	
24	Сприйняття мистецтва. Образи людей у портретному жанрі. Зображення на площині. Виконання навчальної творчої роботи «Портрет казкового героя»	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів щодо використання засобів створення виразного казкового портретного образу; • поглибити знання учнів щодо пропорційної будови людського обличчя; • дати учням знання про порядок та послідовність виконання зображення людського обличчя; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виконання навчальної творчої роботи «Портрет казкового героя»	Простий олівець, гумка, графічні матеріали	
25	Сприйняття мистецтва. Зображення людини в русі та в стані спокою. Зображення на площині. Виконання ілюстрації до казки «Золотий ключик, або Пригоди Буратіно» (побудова)	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів щодо пропорційної будови людського обличчя; • поглибити знання учнів щодо пропорційної будови людського тіла; • ознайомити учнів із особливостями зображення людини у статичному та динамічному станах; • поглибити знання учнів щодо зображення людини в русі; • поглибити знання учнів з виконання робіт в ілюстративній манері; • розвивати композиційні вміння та навички учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виконання ілюстрації до казки «Золотий ключик, або Пригоди Буратіно» (побудова)	Олівець, гумка	
26	Сприйняття мистецтва. Зображення людини в русі та в стані спокою. Зображення на площині. Виконання ілюстрації до казки «Золотий ключик, або Пригоди Буратіно» (завершення в кольорі)	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знайомство учнів із особливостями зображення людини у статичному та динамічному станах; • поглибити знання учнів щодо зображення людини в русі; • поглибити знання учнів з виконання робіт в ілюстративній манері; • поглибити вміння учнів використовувати комбіновану техніку в ілюстративних роботах; • розвивати композиційні вміння та навички учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виконання ілюстрації до казки «Золотий ключик, або Пригоди Буратіно» (завершення в кольорі)	Фарби, графічні матеріали	

ОБРАЗ РІДНОГО КРАЮ У МИСТЕЦТВІ (9 годин)				
27	Сприйняття мистецтва. Краса природи рідного краю. Зображення на площині. Виконання пейзажної роботи «Неначе писанка село» (побудова)	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів щодо особливостей природного середовища рідного міста (села); • розвивати в учнів спостережливість, зорову пам'ять, уміння сприймати красу природи рідного краю та відтворювати її на площині; • розвивати в учнів емоційне ставлення до краси рідного міста, села; • ознайомити учнів з основними видами пейзажу за змістом того, що зображується, та характером того, що передається; • поглиблювати розуміння учнями пейзажу як жанру в образотворчому мистецтві; • розвивати в учнів композиційні вміння та навички; • розвивати просторову уяву учнів 	Виконання пейзажної роботи «Неначе писанка село» (побудова)	Олівець, гумка
28	Сприйняття мистецтва. Краса природи рідного краю. Зображення на площині. Виконання пейзажної роботи «Неначе писанка село» (завершення роботи в кольорі)	<ul style="list-style-type: none"> • поглибити знання учнів щодо особливостей природного середовища рідного міста (села); • розвивати в учнів спостережливість, зорову пам'ять, уміння сприймати красу природи рідного краю та відтворювати її на площині; • розвивати в учнів емоційне ставлення до краси рідного міста, села; • поглибити в учнів знання про види пейзажу за змістом того, що зображується, та характером того, що передається; • поглиблювати розуміння учнями пейзажу як жанру в образотворчому мистецтві; • розвивати в учнів вміння та навички роботи з фарбами; • розвивати просторову уяву учнів 	Виконання пейзажної роботи «Неначе писанка село» (завершення роботи в кольорі)	
29	Сприйняття мистецтва. Архітектурні пам'ятки рідного краю. Зображення на площині. Виконання зображення архітектурної пам'ятки свого рідного краю	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів із поняттям «пам'ятка архітектури» та виховувати в них розуміння необхідності збереження архітектурних пам'яток; • розвивати увагу та спостережливість; • формувати конструктивні уміння та навички в процесі виконання зображень архітектурних споруд; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • розвивати просторову уяву учнів; • розвивати творчість та фантазію учнів 	Виконання зображення архітектурної пам'ятки свого рідного краю	

30	Сприйняття мистецтва. Малі архітектурні форми в садово-парковому мистецтві. Зображення на площині. Виконання пейзажної роботи «Альпанка в парку» (побудова)	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з особливостями зв'язку архітектури з природним середовищем; • сформулювати в учнів уявлення про ландшафтну архітектуру; • навчити учнів вибирати відповідний зображенню формат аркуша паперу; • розвивати композиційні уміння та навички учнів; • розвивати просторову уяву та конструктивне мислення учнів; • розвивати творчість та фантазію учнів 	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з особливостями зв'язку архітектури з природним середовищем; • поглибити в учнів уявлення про ландшафтну архітектуру; • навчити учнів вибирати відповідні колірну гаму, художню техніку та манеру зображення в процесі створення пейзажної роботи; • розвивати просторову уяву учнів; • розвивати творчість та фантазію учнів 	Виконання пейзажної роботи «Альпанка в парку» (побудова)	
31	Сприйняття мистецтва. Малі архітектурні форми в садово-парковому мистецтві. Зображення на площині. Виконання пейзажної роботи «Альпанка в парку» (завершення в кольорі)			Виконання пейзажної роботи «Альпанка в парку» (завершення в кольорі)	
32	Сприйняття мистецтва. Вироби з металу, ковальство та художнє литво. Зображення в об'ємі. «Чудо-дзвіночки»	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з різноманітністю форм металевих виробів; • сформулювати в учнів уявлення про ковальське мистецтво та мистецтво художнього литва; • формувати уміння і навички учнів щодо створення порожнистих виробів з їх подальшим декоруванням; • розвивати конструктивне мислення учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з різноманітністю форм металевих виробів; • сформулювати в учнів уявлення про ковальське мистецтво та мистецтво художнього литва; • формувати уміння і навички учнів щодо створення порожнистих виробів з їх подальшим декоруванням; • розвивати конструктивне мислення учнів; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Зображення в об'ємі. Ліплення з пластиліну «Чудо-дзвіночки»	
33	Сприйняття мистецтва. Дизайн вітрин і приміщень. Прикладна діяльність. Виготовлення елементів декору для оздоблення вітрини	<ul style="list-style-type: none"> • сформулювати в учнів поняття про оформлення вітрин як один із різновидів прикладної діяльності; • ознайомити учнів із групуванням предметів, різних за розміром та кольором; • формувати в учнів конструктивні вміння та навички; • розвивати в учнів естетичний смак; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	<ul style="list-style-type: none"> • сформулювати в учнів поняття про оформлення вітрин як один із різновидів прикладної діяльності; • ознайомити учнів із групуванням предметів, різних за розміром та кольором; • формувати в учнів конструктивні вміння та навички; • розвивати в учнів естетичний смак; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Виготовлення елементів декору для оздоблення вітрини	Олівець, кольоровий папір, картон, ножі, шаблони

34		Зображення на площині. Створення настрою за допомогою кольору та декору в багатопланої тематичній композиції «Україна – моя Батьківщина» (побудова)	<ul style="list-style-type: none"> • сформулювати в учнів поняття про оформлення вітрин як один із різновидів прикладної діяльності; • ознайомити учнів із групуванням предметів, різних за розміром та кольором • формувати в учнів конструктивні вміння та навички; • розвивати в учнів естетичний смак; • розвивати творчу уяву та фантазію учнів 	Створення багатопланої тематичної композиції «Україна – моя Батьківщина» (побудова)	Олівець, гума	
35		Зображення на площині. Створення настрою за допомогою кольору та декору в багатопланої тематичній композиції «Україна – моя Батьківщина» (завершення в кольорі)	<ul style="list-style-type: none"> • ознайомити учнів з поняттям «тематична композиція»; • поглиблення розуміння учнями поняття «багатопланова композиція»; • узагальнення вивченого матеріалу впродовж навчального року 	Створення багатопланої тематичної композиції «Україна – моя Батьківщина» (завершення в кольорі)	Фарби, графічні матеріали	

УРОК № 1

Дата

Клас

Тема уроку:

Сприйняття мистецтва. Художній образ в образотворчому мистецтві. Зображення на площині. Виконання творчої роботи за уявою «Спогади про літо».

Мета і завдання:

- ознайомити з вимогами до організації робочого місця на уроках образотворчого мистецтва;
- ознайомити з технікою безпеки на уроках образотворчого мистецтва;
- сформувати в учнів розуміння поняття «художній образ»;
- ознайомити учнів із специфікою вирішення художнього образу в різних видах образотворчого мистецтва;
- формувати в учнів емоційне ставлення до краси в природі та у мистецтві;
- формувати інтерес до творів образотворчого мистецтва та художньої діяльності;
- розвивати в учнів навички аналізу-інтерпретації творів мистецтва;
- розвивати композиційні уміння та навички учнів;
- розвивати творчу уяву та фантазію учнів.

Обладнання:

- для вчителя: DVD-диск, графічні матеріали, фарби;
- для учня: альбом-зошит, графічні матеріали, фарби.

Додатковий
матеріал до уроку

Хід уроку

№ п/п	Орієнтовний час	Діяльність учителя	Діяльність учнів	Очікуваний результат
I. Пояснення нового матеріалу				
<i>Вступ</i>				
1.1	2 хв.	Вступне слово вчителя. У кожного з вас на парті є альбом-зошит. У ньому ви можете побачити Червоного Олівця. Цей олівець вказуватиме вам на послідовність виконання художніх завдань (рубрика «Будь уважний!»), а Зелений Олівець допоможе опанувати поняття, які слід зрозуміти і запам'ятати (рубрика «Запам'ятай!»). Ще в альбомі побачите рубрику «Спробуй» — у ній виконують художні вправи та відповідають на тестові завдання. Отже, друзі, вирушаймо до захоплюючої подорожі у чарівний світ, сповнений розмаїття кольорів і вигадливості ліній, де поряд співіснують казка та реальність	Учні сприймають інформацію вчителя	Знайомство з новими поняттями та емоційна адаптація учнів до сприйняття навчального матеріалу

1.2	1 хв.	Вчитель знайомить учнів із вимогами до організації робочого місця та технікою безпеки на уроках образотворчого мистецтва	Учні знайомляться із правилами	Формування навичок роботи та правилами техніки безпеки
1.3	0,5 хв.	Повідомлення теми та мети уроку.		
1.4	3,5 хв.	Учитель пропонує учням переглянути зображення в альбомі, підручникові та на DVD-диску, де представлені різні види образотворчого мистецтва, та знайомить їх із поняттям «художній образ». Художній образ – це узагальнене художнє відображення реального та уявного світу, що втілено в мистецькому творі за допомогою авторського бачення.	Учні переглядають зображення та виконують завдання вчителя	Емоційне налаштування на сприйняття теми та мети уроку
1.5	3,5 хв.	Учитель узагальнює судження учнів і повідомляє, що кожен вид мистецтва має спільні та особливі засоби виразності. На представлених в альбомі-зошиті прикладах пояснює навчальний матеріал. Графіка – лінія, точка, штрих, пляма, композиція, гармонія, форма, контраст, статика, динаміка, пропорції, фактура тощо. Живопис – колір, композиція, гармонія, форма, контраст, статика, динаміка, пропорції, фактура тощо. Скульптура – пластика об'ємних форм, пропорції, композиція, пропорції, статика, динаміка тощо. Декоративно-прикладне (ужиткове) мистецтво – стилізація за формою та кольором, композиція, контраст, ритм, симетрія, асиметрія тощо. Дизайн – гармонія, статика, динаміка, ритм, конструктивна форма, композиція, контраст тощо. Архітектура – масштаб, пропорції, ритм, фактура, об'ємно-просторова форма тощо.	Учні сприймають повідомлення вчителя.	Включення учнів у пізнавальний процес.

1.6	4 хв.	Учитель пропонує учням, опрацювавши матеріал підручника, та на основі вивченого на уроці виконати завдання: визначити та вписати у першій стрічці кожної з табличок вид образотворчого мистецтва, що представлено на зображеннях, а також виражальні засоби, що є характерними для кожного з них (друга стрічка)	Учні виконують завдання вчителя	Актуалізація опорних знань учнів
1.7	3 хв.	Учитель ознайомлює учнів з етапами виконання творчої фантазійної роботи «Спогади про літо»: 1. Проведіть лінію горизонту та продумайте основні елементи композиції. 2. Визначте габаритні розміри основних об'єктів зображення. 3. Виконайте побудову основних об'єктів зображення з використанням правил лінійної перспективи. 4. Виконайте контурне рішення композиції. 5. Розпочніть роботу в кольорі з дальнього плану в техніці по-вологому, використовуючи темні та холодні кольори. 6. Передній та середній плани виконуйте більш теплими та насиченими кольорами. 7. Завершуйте роботу деталізацією на передньому плані в техніці по-сухому. 8. При бажанні можна виділити об'єкти на передньому плані, доопрацьовуючи в графічній техніці.	Учні сприймають та аналізують інформацію	Включення учнів у аналітико-пізнавальний процес.
1.8	1 хв.	Демонстрація найкращих учнівських робіт на задану тему з коментуванням учителя.	Учні сприймають роботи однолітків	Психологічне налаштування на виконання практичної роботи
II. Практична робота				
2.1	14 хв.	Виконання творчої фантазійної роботи (учні виконують роботи на окремих аркушах)	Учні працюють у альбомах-зошитах над виконанням художньої роботи	Поглиблення компетентнісного рівня учнів

III.		Підсумок уроку		
3.1	2,5 хв.	<p>Учитель пропонує учням виконати тестові завдання: Обери правильну відповідь.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вид образотворчого мистецтва, головним виражальним засобом якого є лінія, точка, штрих і пляма: А) живопис; Б) графіка; В) скульптура. 2. Узагальнене художнє відображення реального та уявного світу, що втілено в мистецькому творі за допомогою авторського бачення: А) стилізація; Б) композиція; В) художній образ. 3. Масштаб, пропорції, ритм, фактура, об'ємно-просторова форма – засоби виразності, що притаманні: А) скульптурі; Б) архітектурі; В) живопису 	Учні виконують поставлене завдання	Поглиблення компетентнісного рівня
3.2	3 хв.	<p>Учитель розміщує на дошці 3-4 учнівські роботи, в яких найбільш виразно виявляється вдале виконання поставленого завдання, та пропонує проаналізувати їх за поданим в альбомі-зошиті планом.</p> <p>План аналізу творчої роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи правильно розміщені об'єкти в заданому форматі: за величиною, за колірною рівновагою? 2. Чи дотримано вимог щодо «входу в композицію»? 3. Чи дотримано правил лінійної та повітряної перспективи? 4. Чи використано метод загодження? 5. Чи передано в об'єктах на передньому плані об'ємність та фактурність? 6. На скільки правильно відтворено форму та колір об'єктів зображення? 	Учні під керівництвом учителя проводять аналіз творчих робіт однокласників	На підставі аналізу відбувається систематизація та узагальнення поняттєвих компетенцій учнів

